

Grundlovens § 87, kunde vedtage en Tvangslov! Skulde nu den modsatte Anskuelse ved en Majoritet i Rigsdagen gjøre sig gjældende, saa kan det dog virkelig ikke undgaaes, at en stor Deel af Statens Indvaanere og navnlig en stor Deel af dens større Eiendomsbesiddere maa føle den Berettigelse, som de efter gode Grunde troe at have, krænktes. Jeg skal tillade mig at henpege paa, at dette dog er et Moment, som, hvor der er Spørgsmaal om Almeenvellet, ikke er uden Vigtighed. Naar der er Spørgsmaal om Almeenvellet, maa man dog ogsaa tage Hensyn til, om Kjærlighed til vor Forfatning og Erkjendelse af, at de bestaaende Grundlovsbestemmelser i alle Retninger opretholdes, derved udbredes i alle Kredse, og det vil neppe kunne tjene til at udbrede denne Erkjendelse og Kjærlighed til Forfatningen i alle Kredse, naar man vilde bringe en Uudtagelse i en Grundlovsbestemmelse til Anvendelse i Tilfælde, hvor alle de vedkommende Interesserede i Reglen ikke ville kunne erkjende Besøielsen. Men foruden hvad jeg saaledes har tilladt mig at anføre mod dette Lovforslag, er der en Omstændighed, som overveier dem alle, det er, at, dersom Sagen skulde kunne ventes hensigtsmæssigt afgjort, saa maatte den tages i Haanden af Regjeringen, — det er allerede nylig blevet paapeget af den høitærede Landstingsmand (Madvig), der sidder i min Nærhed — men efter de Udtalelser, som vi have hørt af den høitærede Indenrigsminister, kunne vi ikke vente, at han skulde ville tage dem i sin Haand for Eiden. Lvertimod maa vi vente, at han vil modsætte sig Sagens Fremme, dersom den var gaaet igjennem her. Deraf vil komme en lignende Stilling som den, der i en anden Sag tidligere er fremkommen, og som jeg søgte dengang at advare imod, fordi jeg troede, at Følgerne deraf maatte være skadelige. Jeg kan ikke Andet end tillade mig ogsaa at henlede det ærede Things Opmærksomhed paa dette Forhold, som saaledes her vilde kunne fornye sig, dersom Sagen gik igjennem. — Jeg maa saaledes efter alle

de Momenter, jeg her har tilladt mig at anføre, meget fraraade Thinget at gaae videre ind paa denne Sag.

Thalbitzer: Den sidste ærede Taler yttrede, at dette Lovforslag havde den Eiendommelighed, at det vilde tvinge til Frivillighed. Jeg troer dog ikke, at hans Mening kan have været saa ganske den, der ligger i Ordene; men jeg troer vel, at han vilde sige, at den vilde foranledige Frivillighed; saaledes har jeg idetmindste forstaaet det, at Lovforslaget ikke vilde fremtvinge, men vilde foranledige, at frivillige Overenskomster ville gaae hyppigere for sig, end hidtil har været Tilfældet. En saadan Tvangslov i vore Landbosforhold er forøvrigt aldeles ikke noget Nyt; det er kun en Optagelse paany af de Love, som udkom i Slutningen af forrige Aarhundrede til saa stor Betsignelse for vort Fædreland. Der er allerede af en Landstingsmand nævnt Sagen om Ordningen af Hoveriet; der var ogsaa først Tale om frivillige Overenskomster, men, kunde de ikke finde Sted, saa stod Tvangen altid i Baggrunden. Saaledes var det ogsaa Tilfældet med Tiendeafløsningsforordningen af 8de Jan. 1810; den kom som Tvangslov, efterat der havde været indbudet i Aarene 1796—98 til mindelige Overenskomster; da dette ikke vilde gaae godt nok fra Haanden med disse, saa fandt den souveraine Regjering Anledning til at komme med en Tvangslov, for at der dog kunde blive Ende paa Sagen. Saaledes har Tvangen altid staaet i Baggrunden; ikke for at tvinge Frivilligheden frem, men for at opmuntre til og foranledige, at det skulde gaae fremad med den saa hurtigt som muligt. —

Rettelser.

Nr. 9, Sp. 102, nederste Linie: „1838“ læs: „1848“.